ئاڵوگۆڕەکانی کوردستان و عێراق، ڕەنگدانەوەی هاوکێشە جیهانیەکانە!.. کامل احمد

جیهانی ئەمڕۆ جیهانێکی پڕ کێشمەکێش و ئاڵۆزی یە لەم قۆناغە ڕاگوزەرەیدا. ئاڕاستە جیاوازەکانی سەرمایەداری لە جیهان دا لە کێشمەکێشی گەورەدان و هەریەکەیان دەیانەوێت تەرازووی هێز بۆ قازانجی خۆیان و لە پێناو کەڵەکەی زیاتری سەرمایەدا بجووڵێنن و دەستەبەری بکەن. ئەم کێشمەکیشانە بە نەخشەی جیۆسیاسی جیهانەوە بە ڕوون و ئاشکرایی دەبینرێت کە چۆن ئەم هێزانە خەریکی ساغکردنەوەی ناوچەی دەسەڵاتی خۆیان بۆ ئەوەی وەبەرهێنانی ئابوری و سەربازی تیادابکەن. ئێستا هەمووان لە جیهاندا شاهیدی ئەو کێشمەکێشە هەنسکبڕێین کە لە نێوان دوو گەورە زلهێزی جیهاندا، ئەمریکا و چین، دەگوزەرێت. ئەگەرچی ئەمریکا تا ئێستاش هێزی یەکەمی جیهانە، بەڵام پێگەی ڕوو لە خوارە و خەری سەرکردایەتی جیهانی لە ئاوابووندایە، لەگەڵ ئەوەشدا بە هەموو جۆرێک هەوڵدەدات کە ئەم پێگەی ڕابەریەی خۆی لە ئاستی جیهاندا لە دەست نەدات. هەرچی چینیشە ڕۆژ لە دوای ڕۆژ لە گەشەی ئابوری گەورەدایە و ئێستا لە پێش ئەمریکاوەیە لە ڕووی ئابوری و وەبەرهێنانەوە و هەوڵدەدات کە ئەگەر نەشتوانێت ئەم پێگەی ڕابەری یە لە ئەمریکا بسەنێت، هیچ نەبێت شەریکی بێت و هاوشانی بێت.

هەموو کێشمەکێشەکانی جیهان لەم دەورانە ڕاگوزەرەدا لە نێو ئەم کێشمەکێشانەدا مانا پەیدادەکات و دەچێتەپێشەوە. هەموو هێزە بورژوازی یە جیهانی و ناوچەیی و ناوخۆییەکانیش خەریکی خۆسازدانەوە و خۆگونجاندنن لەگەڵ ئەم بارودۆخە ڕاگوزەرەدا و لەم نێوەدا دەیانەوێت ئەسپی خۆیان تاودەن.

ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و کوردستان و عێراقیش بەشێکن لەم هاوکێشە جیهانی یە و بگرە مەیدانێکی ساغکردنەوەی ئەم کێشمەکێشانەن . داگیرکاری لە عێراق و دامەزراندنی دەسەڵاتێکی تا سەرەخ و ئێسقان دواکەوتوو کۆنەپەرستی سەرمایەداری کە لەسەر بناغەی ئیتنیکی و دینی و تائیفی و قەومی دامەزرێنراوە یەکێکە لە ئامرازەکانی بردنەپێشەوەی ئەم شەڕە لەسەر پێگە و جێگا و ڕێگای هێزەکان.

ئێمە دەبینین کە کۆی هێزە بورژوازییەکانی عێراق و کۆی هەلومەرجی

سیاسی و ئابوری لە عێراقدا لە چوارچێوەی ململانێیەکی جیهانیدا دەڕواتە پێشەوە و بورژوازی عێراقی دابەشکردووە بەسەر بورژوازی گەورەی جیهانی و ناوچەییدا. ئەگەرچی لە زۆربەی کاتدا ئەم هێزانە، بە هێزە ناوچەییەکان و بەر مەبنای ئەوەش بە هێزە جیهانییەکانەوە ئاڵوگۆڕ و جێگۆڕکێی بەسەردا دێت و هەندێک جار هەندێک لەو هێزانە دەیـــانەوێت بە هەردوولادا شەن و کەو بکەن و دەیـــانەوێت بەرژەوەندییەکانیان لە ڕێگای هەردوولاوە دەستەبەربکەن. هەربۆیە ئەو ئـاڵوگۆڕانەشی لە عێـــراق و کوردســتان ڕوودەدەن یــان بەڕێــوەن کە ڕووبدەن سەرەداوەکە لە سەرەداوەکانی ڕوونبوونەوە و ڕۆشنبوونەوەی دنیای ئایندە و بە مانایەکی تر دنیا لە چوارچێوەی زەبروزەندی چین و ئەمریکادا. تێڕوانین لە ئەوزاعی عێراق و کوردستان ئەوەمان بۆ ڕۆشن دەکاتەوە کە باسی ئاڵوگۆڕ لە عێراق و کوردستاندا باسی ئاڵوگۆڕەکە لە تەواوی ناوچەکەدا.

تا ئێستاش ئێمە شاهیدی ئەوەین کە پایە و نفوزی ئەمریکی لە عێراق دا بەهێزە. ئەمریکا ئێستا دەیەوێت ئارایشتێک بە هێزەکانی خۆی بدات لە عێراق و ناوچەکەدا و ئەوەی کە بە شەڕی داعش وشەڕی تائیفی و کوشتوبڕ و خۆپیشاندان و جووڵاندنی شەقام لە ڕێگای هێزەکانیەوە بڕی نەکراوە بۆ بەرگرتن بە چین و هەژموونی ئەو لە ناوچەکەدا، دەیەوێــت لە ڕێگــای ڕێکەوتنەوە بیکــات و لە ئێســتادا خەریکــی کۆکــردنەوەی ئەو هێــزانەیە بۆ ئەوەی بتــوانێت لە "هەڵبژاردنــی" ئایندەی عێــراق دا ســوود لەم هێــزانە بــبینێت بۆ ئەوەی ڕێگــا لە بەرژەوەــندییەکانی چیــن و ڕێگــای حەریــر و گەشتنەوەی ئەم هێڵە بە سوریا و لەوێشەوە بە دەریای ناوەڕاست بگرێت. هاوکات خەریکی نەرمی نوانــدن و هــاتنەخوارەوەیە لە پێــداگرییەکانی پێشــووی لە بەرامبەر ڕێککەوتنی ئەتۆمی ئێران دا بۆ هەمان مەبەست. ئەوەی ئەمریکا چێندە ئەمەی پێدەکرێت مەسەلەیەکی نەبڕاویە لە ئێستادا و هیوا و ئومێدی بە بەشێکــی زۆری هێــزە شیعییەکــانی خــواروی عێــراق نیە و هێــزە سوونییەکانیش ناتوانن ئەمەی بۆ بکەن. بۆیە تەنها هیوا و ئومێدی بۆ دروستکردنی پێگەیەکی ئارام بۆ خۆی، کوردستانە.

لە کوردستان دا تا ئێستا پارتی و زۆنی زەرد ئەو ناوچە و پێگە ئارامە بووە بۆ ئەمریکا. لەم نێوەدا ئەوە یەکێتی و زۆنی سەوزە کە ســاغ نیە. کێشەکــانی ئەم دوایــیانەی نــاو یەکێتــی بە ئــاشکرا ئەم هەوڵانەی ئەمریکای پێوەدیارە بۆ ئەوەی بتوانێت کوردستان هەمووی بۆ خۆی زامــن بکــات و بتــوانێت ئەو نــاوچەیە ئــامن بکــات، ئەوسا کوردستان دەبێت بە ناوچەی بەرگرتن بە تێپەڕینی ڕێگای حەریر و دواخستن و بەربەست دروستکردن بۆ چین.

بۆ ئەم مەبەســتەش وا بڕیــارە لە ٢٨ ی ئەم مــانگەدا لــوتکەیەک،

“کەنگرەی بەغدا بۆ هاوکاری و هاوبەشی”، لە بەغدا بەڕێوەبچێت کە تیایدا ووڵاتانی دراوسێی عێراق؛ ئێران، سعودیە، کوەیت، تورکیا و ئەردەن، جگە لە سوریا کە یەکێک لە تەوەرەکانی ئەم کۆبوونەیە لەسەر ئەوە، تیایدا بەشدار دەبن بە ئیزافەی قەتەر و ئیمارات و میسر و ئیمانویڵ ماکرۆنی سەرۆکی فەڕەنسا و نوێنەری بەریتانیا و یەکێتی ئەوروپا و نوێنەری باڵای ئەمریکاش تیایدا بەشدار دەبن.
هەموو ئەو مەلەفانەی کە وا بڕیارە لەم لوتکەیەدا جەختی لەسەربکرێتەوە، هەر لە پڕۆژە ئابوری و بازرگانی و سەربازییەکانە و باسکردن لە جێگیرکردنی ئارامی و هتد، هیچ شتێک نیە جگە لە ڕژانی ئاوێک بەپێی ئەو سیاسەتانەی کە ئەمریکا دەیەوێت لەم ناوچەیەدا بیابەتە پێشەوە بۆ زیاتر جێگیرکردنی پێگەی خۆی، تەنانەت لەدوای چۆڵکردنی هێزەکانی لە عێراقدا و ئەم ڕۆڵەی بە سعودییە و فەڕەنسا سپاردووە، و هەروەها بە مەبەستی پشێوی نانەوە بە چین و ڕێگریکردن لێی هەم لە ڕێگەی هاوکاری هاوپەیمانە ناوچەییەکانیەوە و هەم بە دانیشتن ودانوستان و تەنازولکردن لە بەرامبەر نەیارەکانیدا.
بایدن و دەستەی فەرمانڕەوای ئەمریکا ئەوەیان سەد بارە کردەوە کە ئەوان کاتێک دەچن بۆ ناوچەیەک بۆ دەوڵەت دروستکردن ناچن. کەواتە بۆ نانەوەی ئاژاوە و پەشێوی دەچن لە هەوڵی گەشەپێدانی سەرمایەکانیاندا کە بەتوانایی خۆی نیشانداوە و دەیانەوێت چین نەبێتە هێزی یەکەم بە ئەمەش پێویستیان بە نانەوەی پەشێوی یە بۆ ئەوەی ئەم پرۆسەی چوونە بەرەوڕێی چین دوابخەن.
هەڵبژاردنی پێش وەختی عێراقیش پێویستە وەک بەشێک لە ململانەی هێزە جیهانی و ناوچەییەکان و هاوکات هێزە بورژوازییە ناوخۆییەکان سەرنج بدرێت. لە ڕاستیدا بڕیاردان لەسەر هەڵبژاردنی پێش وەختە، ڕاستوخۆ سیاسەتی ئەمریکا بوو کە لەژێر ناوی وەڵام بە خواستەکانی ناڕەزایەتی و ڕاپەڕینی ئۆکتۆبەردا دەرخواردی خەڵکی دەدەن.
سیاسەتێک کە ڕووی لە لاوازکردنی گروپ و هێز و حزبەکانی سەر بە میحوەری ئێرانە لە نێو پەرلەمان و کەی پرۆسەی یاسادانانی عێراقدا. بەڵام ئەوەی کە ئەنجامەکەی چۆن دەشکێتەوە، هەمیشە گریمانەی گۆڕانی تێدایە لەم هەلومەرجەدا.
ئەوەی کە لەم هاوکێشانەدا و لە جەنگەکەی ناوبەناوی ئەم هێزە بورژوازیە جیهانی و ناوچەیی و ناوخۆییانەدا غائبە، چینی پرۆلیتاریا یە. ئەگەرچی ئەم چینە لێرەو لەوێ خۆی نیشانەدات و ناڕەزایەتی نیشاندەدات، بەڵام لەبەر ئەوەی لە ئاگایی سۆشیالیستی و لە ڕیزی یەکگرتوو و ڕێکخراوی خۆی بەهرەمەند نیە دەکرێتە سووتەمەنی بردنەپێشەوەی ئەم سیاسەتە چاوبرسیانەی سەرمایەداری.
تاکە زامن بە یەکلاکردنەوەی ئەم هاوکێشەیە بە قازانجی پرۆلیتاریا

و بە بنەبڕکردنی کاری بە کرێ و کۆتاییهێنان بە سیستەمی هاری سەرمایەداری، شۆڕشی پڕۆلیتاریای ڕێکخراو و حیزبی چینایەتی ئەوە. بە بێ بوونی ئەم ئاگاییە و بردنەسەرەوەی هۆشیاری و ئاگایی، شەقهەڵدان لە تەواوی سیستەمی سەرمایەداری و هەموو بەهاکانی لە ژێر ناوە جۆراجۆرەکانی وەک دیموکراسی و مافی مرۆق و تاکە کەس و هتد کارێکی ئەستەمە و ئەگەر لێرە و لەوێش شۆڕشێکی سیاسی ڕوو بدات ئەوا دیسانەوە دەسەڵات دەکەوێتەوە دەست هێزێکی تری بورژوازی و درێژەدان بە سیستەمی ئاوەژووی سەرمایەداری و مەینەتییەکانی بەسەر پڕۆلیتاریاوە بە شێوازی تر درێژەی دەبێت. شۆڕشی پڕۆلیتاری بە بێ کۆمۆنیزمی مارکس و نەریتە شۆڕشگێڕییەکانی ئەنتەرناسیونالی یەکەم و بە بێ گرتنەبەری بیروباوەڕی مارکس و ڕێبازەکەی، ناتوانێت لە بەرامبەر زەبروزەنگی بورژوازی جیهانیدا خۆی بگرێت.

کامل احمد
kamil.ahmed.f@gmail.com
27.08.2021